

cit audite. Quid vobis, certe indulgete si dicam, cum **A** judicaturi cum talibus consiletis?

2. Illud autem non nobis præmittendum videtur, præsertim cum hoc nulla acerbitas fecerit iudiciorum, nullus ordo meminert, ut quærendi adversarium suum alicui necessitas imponatur, et ad iudicium deducendi; cum ille ultro se debet ^a in-

^a Inmo ipse accusator, si intra tempus legibus præscriptum adesse neglexerit, mulctatur Cod. Th. lib. ix, tit. 36, et concilium Carthaginiense iii, can. 7

ferre qui arguit. Unde hoc invicem scriptum ad vestram transmisimus charitatem per fratrem et coepiscopum nostrum Numoniantium. Bene valete, fratres, et ad latus: xvi kalendas Decembris (Anno 418, Novemb. 16), Honorio xii et Theodosio viii consulis augustis.

episcopi accusatorem, qui causæ dicendæ præscriptis diebus defuerit, a communione removet.

APPENDIX

AD OPERA S. ZOSIMI PAPÆ.

NOTITIA

SCRIPTORUM NON EXSTANTIUM, QUÆ AD ZOSIMUM PAPAM ATTINENT.

(D. Constant. Epist. Rom. Pont. tom. I.)

I.

Hic recollere satis est Pelagii litteras una cum libello fidei ipsius, necnon epistolam Prayllii Hierosolymitani episcopi ad Innocentium missas, sed eo defuncto successori illius Zosimo redditas, nec opus est repetere, quæ de illis ad calcem epistolarum Innocentii disse-

II.

2. Innocentio pontifice, ut jam observavimus, Cælestius Carthagine accusatus, ibique communione ecclesiastica privatus, ab hac sententia credidit appellandum. Sed appellatione sua neglecta (Mar. Merc. Common., c. 1), Ephesum primum, ubi presbyterii locum per obreptionem petiit, tum Constantinopolim contendit. Tandemque fere post sexennium Romam se conferens, Zosimo pontificatum ineunti libellum obtulit, ab eoque petiit audiri. Hoc in libello cum fidem suam a Trinitate unius deitatis ad mortuorum resurrectionem, qualis futura est, explicuisset, ubi ad id, de quo agebatur, ejus pervenit sermo, præmisit: Si quæ vero præter fidem questiones natæ sint, de quibus esset inter plerisque contentio, non ego quasi auctor alicujus dogmatis delibita hoc auctoritate statui, sed ea quæ de Prophetarum et Apostolorum fonte suscepti, vestri apostolatus offerimus probanda esse iudicio; ut, si forte ut hominibus quispiam ignorantia error obrepserit, vestra sententia corrigatur. Eodem in libello, teste Augustino lib. de Gratia Christi c. 33, Cælestius parvulus et baptizari in remissionem peccatorum confessus est, et negavit ullum habere originale peccatum. Ipsa verba, quibus id professus est, idem Doctor lib. de Pese. Orig. c. 5 et 6 refert in hunc modum: Infantes autem baptizari in remissionem peccatorum, secundum regulam universalis Ecclesiæ et secundum Evangelii sententiam confitemur: quia Dominus statuit regnum cælorum non nisi baptizatis posse

B conferri. Quod, quia vires naturæ non habent, conferri necesse est per gratiæ libertatem. In remissionem autem peccatorum baptizandos infantes non ideo diximus, ut peccatum ex traduce firmare videamur; quod longe a catholico sensu alienum est: quia peccatum non cum homine nascitur, quod postmodum exercetur ab homine: quia non naturæ delictum, sed voluntatis esse monstratur. Et illud ergo confiteri congruum, ne diversa baptismatis genera facere videamur; et hoc præmunire necessarium est, ne per mysterii occasione, ad Creatoris injuriam malum antequam fiat ab homine, tradi dicatur per naturam.

3. Reliqua libelli hujus verba excidisse eruditorum, qui Joannem Garnerium præcesserunt, communis est sententia. Is tamen Dissert. 5 in Mar. Mercatorem, pag. 515, primam ac maximam ejus partem haberi putat Sermoni Augustini alias 190 (leg. 191) de Tempore insertam; adeo ut si huc parti subjungantur verba ex Augustino proxime descripta, nihil jam ipsi ad integritatem totius libelli desiderandum videatur. Alii quidem prædictam citati Sermonis partem ad Pelagii libellum pertinere censent: sed ille inter hanc portionem ac Pelagii libellum eas deprehendit diversitates, quibus, nec unum opus, nec unius esse iudicat. Et ut id ipsum aliis persuadeat, libellum Pelagii in una columna, et quod Augustini Sermoni 191 de Tempore insertum est in altera e regione posita repræsentat, ac varietates utrobique occurrentes Italico caractere distinguit. Verum hæc adeo leves raræque sunt, ut in uno specimine purum Pelagii libellum, in altero vero eundem libellum minus purum, et ab eo qui Sermonis memorati exordium composuit, interpolatum exhiberi merito quique sentiat.

III.

4. Cum hunc Cælestii libellum ac prædicta Pelagii

scripta Zosimus accepisset, convocato clero, accitque Cælestio, ipsius ac Pelagii causam examinari atque ea de re acta confici præcepit. Gesta illa exinde tradita, ut ea deferret in Africam, quo hunc subdiaconum anno 417, ante 2 Novembris diem perrenisse ex epistola 8, n. 4, certum est. De his gestis Marius Mercator (Common. c. 4), qui eorum exemplaria penes se fuisse testatur, istud tradit: Cælestius interrogatus, cum ab illo cognitore (Zosimo) aliquatenus terretrur, crebris responsionibus et prosecutionibus suis spem præseminavit condemnare se capitula, de quibus apud Carthaginem (a Paulino) fuerat accusatus, promittens. Id enim et instantius juhebatur, ab eoque vehementius expectabatur. Eamdem rem pluribus prosequitur Augustinus lib. de Pecc. orig., c. 7. Sed ipsa gestorum verba, ad quæ uterque respicit, a Paulino diacono in superiori epistola 8, n. 2, referuntur, ubi cum unicuique illa consulere facile sit, ea hic repetere supersedemus.

IV.

5. Hilarius Narbonensis episcopus iniquo animo ferens quod Zosimus Patroclo Arelatensi antisiti non in Viennensi tantum provincia, sed et in duabus Narbonensibus episcopos ordinandi potestatem attribuisset, relationem ad eum misit (Epist. 6, n. 4), qua suum esse obtendebat, in Narbonensi I provincia sacerdotes ordinare. Neque tamen hoc jus veteri, ut exigebatur, consuetudine sibi vindicabat, sed quadam decoris et honestatis specie, asserens in aliena provincia ab alio non debere fieri sacerdotes. Hanc relationem Zosimus epistola 6, anno 417, Septembris 29 die data, refutat.

V.

6. Aurelius alique Africæ episcopi, anno 417, circa mensis Novembris initia Carthagine congregati, de Cælestio ad Zosimum papam rescripserunt, cum eo sic expostulantes, quasi hæretico huic in omnibus accommodasset fidem, atque illius verbis non discussis ad omnem syllabam assensum præbuisset. His in litteris sibi, utpote apud quos accusatus sit Cælestius, no'as esse memorabant illius artes. Tum præmonentes sinceram non esse illius fidem, Zosimum obtestabantur, ne illum præpropere absolveret, sed res in eo relinqueret statu, in quo ante novissimam cognitionem erant, hoc est, a communione, qua privatus ab Innocentio fuerat Cælestius, alienum remanere interim sineret. Quod cum edisseruerint tam copiose ut eorum litteras voluminis nomine donare Zosimus non dubitavit, hoc tamen modeste adeo præstitierunt, ut hujus papæ animum in Cælestii gratiam quantumvis propensum a præconcepta de illo opinione avocarent, ut ex epistola 13, qua ipsis rescripsit, liquet.

7. Nonnulli, quorum eruditioni deferimus plurimum, uni Zosimi epistolæ secundæ duas ab Afris redditas esse opinantur, unam videlicet e Carthaginensi concilio, quod Aurelius, ne duorum mensium a Zosimo præscriptum intervallum sine epistola elabi sineret, festinato congregavit; alteram vero ex altero concilio, in quo item Carthagine plures episcopi e diversis pro-

vinciis, ineunte mense Novembri anni 417 convenerint. Verum varios Augustini aliorumque Patrum locos, quibus sententiam suam sultam putant, si quis diligenter excusserit, nullum, qui ei reipsa saveat, deprehendet. Et ex iis quidem, quos ad concilium anno 417 habitum accommodant, nullus est, qui non ad concilium anno sequenti kalendis Maiis celebratum commodius referatur (Epist. al. 47, nunc 215, n. 2). Nominatim vero illud memovant Augustini: Quod papæ Zosimo de Africano concilio scriptum est, ejusque rescriptum ad universos totius orbis episcopos, et quod posteriori concilio plenario totius Africæ contra ipsum errorem breviter constituimus, legimus. Ubi negandum non est duo ab Augustino distingui concilia, quorum unum Africanum, alterum plenarium vocet. Sed ex his ne unum quidem, nedum ambo, ad annum 417 referri queat. Id certe, quod plenarium nuncupat, celebri illo Zosimi ad totius orbis episcopos rescripto posterius fuisse aperte docet. Neque ambiguum est, quin Africani concilii nomine synodum anno 418 kalendis Maiis habitam, quæ prædictum Zosimi rescriptum antecessit, idem Doctor intelligat. Quod confirmare licet cum ex his lib. de Pecc. Origin. cap. 7: Postea quam ex Africano episcoporum concilio rescripta directæ sunt, quid fuerit consecutum ut justissime in eum sententia proferretur, cuncta legite, tum ex istis ejusdem libri cap. 21: Post rescripta quippe Africani concilii.... cura fidelium patuerunt quæ litteris suis, quas conscripsit per orbem perferendas, papa Zosimus execranda adtexuit. Augustino concinii Prosper lib. contra Collatorem, c. 10, seu 5, n. 15. Quippe quod ibi velut in Africano concilio constitutum laudat in hunc modum: Erraverunt Africana episcoporum concilia, quæ decretis suis constituerunt utrumque Dei donum esse, et scire quid facere debeamus, et diligere ut faciamus, totidem verbis definitum legere est in synodo Carthaginensi anno 418 kalendis Maiis habita, can. 4, seu 5. Nec movere quemquam debet quod ibidem subjicit Prosper: Erraverunt ccxv sacerdotes, qui in epistola, quam suis constitutionibus prætulerunt, etc., quasi jam aliud concilium, memorare incipiat. Non enim his verbis aliud concilium, sed ejusdem concilii aliud scriptum, puta epistolam prædicti concilii decretis præfixam commemorat.

8. Sed et intra illud tempus, quo Zosimi de Cælestio litteræ Afris traditæ sunt, et quo illi conscripserunt eas, quibus idem papa epist. 12 respondet, viz octo dierum excogitare licet intervallum. Nempe Basiliscus subdiaconus eas Zosimi litteras, quibus Cælestii accusatores Romæ, ut eum ibi præsentem arguerent, intra secundum mensem sistere se jubebantur, in Africam perferendas suscepit. Nec dubium quin iste subdiaconus statim ab adventu suo speciale Cælestii accusatorum Paulinum convenire non distulerit. Atqui Paulinus sese 2 Novembris die a Basilisco conventum ac verbo tenus Romam citatum testatus, sexto post die, hoc est Novembris 8, libellum ad Zosimum per Marcellinum Carthaginensis ecclesiæ subdiaconum misit. Cum igitur

Zosimus epistola 13, n. 2, respondere se significet Afrorum litteris sibi per eundem Marcellinum datis, consequens nobis videtur, ut hæ Afrorum litteræ una cum libello Paulini eodem 8 Novembris die Marcellino traditæ fuerint. Jam vero intra paucos illos dies, quibus et Basiliscus in Africam advenit, et Marcellinus inde Romam profectus est, in eadem civitate duas celebres synodos, a quibus seorsim litteræ ad Zosimum missæ sint, habitas esse quis sibi persuadeat? Et istud quod idem observasse juverit, non modo ut historica illustraretur veritas, sed maxime ne crederetur Zosimus de rebus summi momenti, de quibus duo concilia copiose ipsi scripssissent, jejune omnino ac non sine quadam negligentia aut etiam superbiam ac fastus nota rescripssisse. Ea enim suspicio prorsus evanescit, ubi una tantum admittitur Afrorum epistola, cui accurate pro tempore respondet. Fieri demum potuit, ut Afri, qui concilia frequenter celebrabant, Carthagine jam congregati, aut propemodum congregandi essent, cum secundam Zosimi epistolam acceperunt. Unde factum est ut ipsi citius rescriberent, quemadmodum anno sequente contigit.

VI.

9. Tunc opportune accidit, ut Zosimi epistola 12 ab Afriis III kalendas Maias anni 418 acciperetur. Ipsi enim triduo post, hoc est ipsis kalendis Maiis, Carthagine in basilica Fausti celeberrimum eadem de causa concilium habuerunt. In eo consederunt Aurelius episcopus Carthaginensis, Donatianus Teleptensis provincie Byzacene primas et alii ceteri, tam ex provincia Byzacena, quam Mauritania Sitifensi, Tripolitana, Numidia, Mauritania Cæsariensi et Hispania congregati, ut in exemplaribus Codicis a Quesnello vulgati c. 13 legimus. Concilio huic Prosper lib. cont. Collat. c. 5, n. 15, et resp. ad object. 8 Gallorum, Prosperi item Chronico consentiente, episcopos quatuordecim supra ducentos, Photius vero codice 53 quatuor supra ducentos viginti interfuisse tradunt. Quamvis autem in codice Quesn. plenarium inscribatur, non aliud tamen ab eo esse jam probavimus, quod Augustinus lib. de Pecc. orig., c. 8 et 21, necnon lib. 11 ad Bonifacium c. 3 Africanum nuncupat.

10. Episcopi illic congregati octo canones, quales Codex Quesn. c. 13 exhibet, Milevitano 11 concilio perperam tribui solitos, condiderunt, eosque ad Zosimum præfixa illis epistola miserunt. Canones illos ipse adoptavit Zosimus. Certe in Tractoria, de qua mox dicturi sumus, tertium, quartum et quintum velut propria sedis apostolicæ decreta haberi voluit. Epistolæ autem eis adjunctæ fragmentum Prosper lib. cont. Collat. c. 5, n. 15, nobis asservavit et commendavit his verbis: « Erraverunt cccxv sacerdotes, qui in epistola quam suis constitutionibus prætulerunt, ita ad apostolicæ sedis antistitem B. Zosimum sunt locuti: Constituimus in Pelagium atque Celestium per venerabilem episcopum Innocentium de beatissimi apostoli Petri sede prolatam manere sententiam, donec apertissima confessione fateantur, gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum non solum ad

cognoscendam, verum etiam ad faciendam justitiam, nos per actus singulos adjuvari: ita ut sine illa nihil veræ sanctæque pietatis habere, cogitare, dicere, agere valeamus. »

11. De eadem epistola loqui videtur Augustinus lib. 11 ad Bonifac., c. 3, ubi ait: Ex Africa Romam litteræ postea venerunt id continentes: Non sufficere hominibus tardioribus et sollicitioribus, quod se generaliter Innocentii episcopi litteris consentire (Celestius) fatebatur: sed aperte eum debere anathematizare quæ in suo libello prava posuerat; ne si id non fecisset, multi parum intelligentes, magis in libello ejus illa fidei venena a sede apostolica crederent approbata, propterea quod ab illa dictum erat eum libellum esse catholicum, quam emendata propter illud, quod se papæ Innocentii litteris consentire ipse responderat: Eodem spectare credimus quod idem Doctor ibid. cap. 4, ad calcem numeri 6, docet, Afros videlicet ad Zosimum rescribentes flagitasse, ut Celestius ipsa omnino de hac quæstione (originalis peccati) verba commemorare et anathematizare, quæ in libello suo posuit (quæque supra § 1, n. 2, retulimus), cogeretur.

12. Notat denique Augustinus lib. de Pecc. Orig. c. 8, istud in his litteris, quibus venerabili papæ Zosimo synodus Africana respondit, commemoratum, quid nimirum de Palæstinæ synodi gestis, quibus se Pelagius absolutum esse gloriatur, sanctus papa Innocentius judicavit. Unde et Africanæ synodi patres operam dedisse colligitur, ut latebras ac dolos, quibus hæreticus ille impietates suas operire solebat, retegerent. Marius Mercator de litteris illis hoc tantum indicare satis habet, episcopos ex Africa rescribentes omnem causam, quæ apud eos (de Celestio) facta fuerat, missis etiam gestis quæ fuerant tunc cum illo vel de illo confecta, exposuisse.

VII.

13. Omnibus Zosimi epistolis celebrior est ea, quam idem Marius Mercator edit. Baluz. pag. 138 Tractoriam nuncupari, ac per totum orbem missam esse observat. De eadem epistola Augustinus ad Optatum epist. 190, n. 22, sic scribit: Exempla recentium litterarum, sive quæ specialiter ad Afros, sive quæ universaliter ad omnes episcopos de memorata sede manarunt, ne forte ad vestram sanctitatem nondum pervenerint, vobis curavimus mitti. Quæ Augustini verba duplici ratione intelligere est: una nimirum, quæ litteris a Zosimo universaliter ad omnes episcopos missis, quædam speciales ad Afros adjunctæ sint; idque per se sonant allata hujus Doctoris verba, atque historica veritas confirmat: altera vero, quæ quæ Afri specialiter inscriptæ fuerant (quia ipsis scribendis et Carthaginensi synodo kalendis Maiis habita rescribentes occasionem dederant), postmodum universaliter ad omnes episcopos missæ sint. Rei ordinem Mar. Mercator, pag. 134, narrat his verbis: Episcopis vero ex Africa (ubi kalendis Maiis convenerant) rescribentibus, omnemque causam quæ apud eos facta fuerat exponentibus, missis etiam gestis exinde quæ fue-

raat tunc cum illo vel de illo (Cælestio) confecta, A vocatus ad audientiam pleniorum, ut quæ promiserat (Zosimo anno 417) festinaret implere, id est, ut damnatis prædictis capitulis (quæ Paulinus ei objecerat) sententia Afrorum qua fuerat (anno 412) communionione privatus, absolveretur, non solum non adfuit, sed etiam ex incensata urbe profugit. Tunc ergo, ut his annectamus verba Augustini lib. II ad Bonifacium, c. 3, cum ejus præsentia posceretur ut coram ac dilucidis responsionibus vel astutia hominis vel correctio dilaceraret, et nulli ambigua remaneret, eo subtraxit examini. Atque ob hoc, prosequitur M. Mercator, a beatæ memoriæ Zosimo episcopo scriptis amplissimis vel longissimis perdamnatus est, in quibus et ipsa capitula, de quibus (a Paulino diacono) fuerat accusatus, continentur, et omnis causa tam de Cælestio suprascripto, quam de Pelagio inagistro ejus præviore videtur esse narrata. Quorum scriptorum et nos hic habemus exemplaria, et ad Orientales ecclesias, Ægypti dioccesim, et Constantinopolim, et Thesalonicam, et Hierosolimam, similia eademque scripta (hoc est quod vocant a pari) ad episcopos transmissa esse suggerimus. His autem litteris Pelagius et Cælestius necdum absolute ac citra omnem tenetæ spem, sed nisi correcti etiam egerint pœnitentiam, toto christiano orbe damnati ab Augustino epist. 190, n. 22, dicuntur. Unde et de his idem Doctor lib. de Pecc. Orig., cap. 22, loquitur, ut prius aut in locum pœnitentiæ redactis, aut, si id recusaverint, omnino damnatis.

14. Sententiam illam Zosimus non solus, sed cum clero Romano, cum quo etiam anno superiore Cælestium audierat, tulit. Quoties Pelagianæ prævaricationis notam modo clericis Romanis, ut apud Augustinum lib. II ad Bonifac. c. 3 videre est, modo Zosimo ut idem Augustinus lib. VI contra Julianum trahit, inurebant, quasi de Pelagio et Cælestio aliud hoc anno, quam quod superiore, judicium per prævaricationem protulissent.

15. E clericis autem Romanis primum Xystum seu Sixtum tum presbyterum, ac Zosimi post Bonifacium et Cælestinum successorem judicio huic subscripsisse Augustinus epist. 194, olim 105, n. 1, innuit. Idque eum fecisse notat, cum, inquit ipsum alloquens, fama jactaret inimicis christianæ gratiæ te favere. Sed ut hæc tristitia de nostris cordibus teigeretur, primo te priorem anathema eis in populo frequentissimo pronuntiasse eadem fama non tacuit. Deinde cum litteris apostolicæ sedis (id est Zosimi) de illorum damnatione ad Africam missis, tuæ quoque litteræ ad venerabilem senem Aurelium consecutæ sunt. Has autem Xysti litteras per Leonem acolythum transmissas fuisse idem Augustinus epist. 191, olim 101, n. 1, auctor est. Ex quo et litteras Zosimi, siquidem simul missæ sunt, ejusdem Leonis opera perlatas fuisse conficitur.

16. Notæ non desunt, quibus dignoscatur tempus, quo illæ Zosimi litteræ vel Roma missæ, vel in Africa receptæ sint. Cum enim Carthaginensis concilii kalen-

die Maiis ann. 418 habiti scriptis rescribantur, primo computandum est tempus, quo hujus concilii scripta Carthagine Romam potuerint perferri, et inde Zosimi litteræ Carthaginem referri. Istud porro certius, quod Augustinus Carthagine, memorati Carthaginensis concilii mandato delegatus (Cod. can. Eccl. Afr., c. 127), tum versabatur, cum eo Zosimi litteræ pervenerunt; iisque acceptis libros de Gratia Christi et de Peccato originali ante adornavit, quam inde in Mauritaniam Cæsariensem provinciam proficisceretur. Quapropter et hos libros in Retractationibus proxime ante Gesta, quæ ipso præsentem apud Cæsaream Mauritanicæ civitatem hoc anno 418 Septembris 20 die confecta consignataque sunt, recenset. Si igitur tempus, quod huic itineri conficiendo ac prædictis concinnandis suffecerit, subtrahamus; litteras illas non serius Augusto mense in Africa acceptas esse, ac medio illo intervallo, quod a kalendis Maiis ad exitum Augusti excurrit, hoc est vel exeunte Junio, vel Julio ineunte conscriptas esse facile dabimus. Idipsum et quod § 8 sequenti in epistolam alteram, quæ cum hac Tractoria ad Afros missa est, dicturi sumus, confirmabit.

16. Celebris illa Zosimi epistola, per totum orbem Christianum missa, non ab Augustino tantum aut Mar. Mercatore, sed et a Prospero lib. contra Collat. c. 5, n. 13, in Cælestini papæ epistola 21, c. 8 et 9, in Prosperi Chronico ad ann. 418, et a Genadio lib. de Script. eccl. memoratur. Cum autem scriptum tam authenticum tamque necessarium, tanto studio per orbem transmissum, tantaque omnium Catholicorum lætitia ubique exceptum intercidisse nescio quo fato audimus: tot alia monumenta vetera eandem fortunam subisse minus miramur. At si totum exhibere minime licet, vel saltem quasvis ejus particulas legere, et in unum collectas hic repræsentare aut indicare operæ pretium fuerit.

17. Marius Mercator, edit. Baluz. pag. 154, capitula sex, de quibus Cælestius a Paulino accusatus fuerat, in Zosimi Tractoria contineri docet. Sed ea cum apud eundem Mercatorem pag. 3 et 155, necnon apud Augustinum lib. de Gestis Pelagii, c. 11, n. 23, cuique obvia sint, hic reticemus. Alia quoque, teste Augustino lib. de Pecc. Orig., c. 21, n. 24, cura lidellium fratrum, qui Romæ versabantur, ubi Pelagius diutissime vixerat, ex ipsius Pelagii scriptis prolata sunt, quæ litteris suis, quas conscripsit per orbem catholicum perferendas, papa Zosimus exsecranda atlexuit. Plura vero ex illis Mar. Mercator a pagina 155 ad 158 profert, tum ex Pelagii commentariis in Paulum apostolum, tum ex alio quodam ejusdem Ser-mone excerpta, quæ Tractoriæ Zosimi inserta fuisse pag. 158 prodit his verbis: Quæ omnia suprascripta capitula, ut jam superius dictum est, continet illa beatæ memoriæ episcopi epistola, quæ Tractoria dicitur, quæ Cælestius Pelagiusque damnati sunt. Inter ea autem quæ Mercator ibi ex commentariis Pelagii in Paulum describit, exstat ista hujus hæretici argumentatio, quæ et ab Augustino epist. 190, ad Optatum, n. 22, inter alia ejus damnabilia etiam litteris

apostolicæ sedis adjuncta prædicatur. Si anima, inquit, ex traduce non est, sed sola caro tantum habet traducem peccati, sola ergo pœnam meretur. Injustum est enim, ut hodie nata anima, non ex massa Adæ, tam antiquum peccatum portet alienum : quia nulla ratione conceditur, ut Deus, qui propria peccata dimittit, imputet alienum.

18. *Hanc Pelagii argumentationem ideo referimus, quia præcipuum e tribus epistolæ Zosimi fragmentis, quæ supersunt, in eam maxime cadit. Nempe Augustinus in eadem epistola 190, n. 23, hæc præfatus : Non est enim falsa etiam in parvulorum baptisate remissio peccatorum, nec verbo tenus dicitur, sed veraciter agitur, subdit. Nam ut jam verbis utar, quæ in epistola beatissimi antistitis Zosimi leguntur; eaque verba profert in hunc modum.*

FRAGMENTUM I

Tractoriæ Zosimi.

Fidelis Dominus in verbis suis, ejusque baptismus re ac^a verbis, id est opere, confessione et remissione vera peccatorum, in omni sexu, ætate, conditione generis humani eandem plenitudinem tenet. Nullus enim, nisi qui peccati servus est, liber efficitur, nec redemptus dici potest, nisi qui vere per peccatum fuerit ante captivus; sicut scriptum est : Si vos Filius liberaverit, vere liberi eritis (Joan. viii, 36). Per ipsum enim nascimur spiritualiter, per ipsum crucifigimur mundo. Ipsius morte mortis ab Adam omnibus nobis introductæ, atque transmissæ universæ animæ, illud propagine contractum chirographum rumpitur, in quo nullus omnino auctorum, antequam per baptismum liberetur, non tenetur obnoxius.

Quibus dictis Augustinus istud ad sententiæ hujus laudem et apostolicæ sedis commendationem subjungit : In his verbis apostolicæ sedis tam antiqua atque fundata certa et clara est catholica fides, ut nefas sit de illa dubitare Christiano.

FRAGMENTUM II.

19. *Alterum fragmentum in epistola 21 Cælestini, cap. 9, nobis asservatum est, ubi idem Doctor (Zosimus) cum ad totius orbis episcopos de divinæ gratiæ opitulatione loqueretur, memoratur scripsisse :*

Quod ergo tempus intervenit, quo ejus non ogeamus auxilio? In omnibus igitur actibus, causis, cogitationibus, motibus adjutor et protector orandus est. Superbum est enim, ut quidquam sibi humana

^a Hinc colligitur cum in Romana tum in Africana ecclesia eam tunc temporis usitatam fuisse baptismi formam, qualis in antiquo Missali Gothico-Gallicano, quod Thomasius vulgavit, præscribitur his verbis : *Baptizo te ill. in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti in remissionem peccatorum, ut habeas vitam æternam.* Hinc, ut Augustinus lib. de Pecc. Orig., c. 5, scribit, coactus est Cælestius confiteri, infantem debere baptizari in remissionem peccatorum secundum regulam universalis Ecclesiæ. Idem et profiteri compulsus est Pelagius : quem eundem Pinianus, Albina, et Melania cum audissent respondentem, quod eisdem, quibus et majores, sacramenti verbis (adeoque in remissionem peccatorum), baptizantur infantes, non mediocriter se letatos esse, teste Au-

natura præsumat, clamante Apostolo : Non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem, sed contra principes et potestates aeris hujus, contra spiritalia nequitiae in cœlestibus (Ephes. vi, 12). Et sicut ipse iterum dicit : Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus (Rom. vii, 24)? Gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum (I Cor. xv, 40). Et iterum : Gratia Dei sum id quod sum, et gratia Dei in me vacua non fuit, sed plus illis omnibus laboravi; non ego autem, sed gratia Dei mecum. Illud etiam, quod intra Carthaginensis synodi decreta constitutum est, quasi proprium apostolicæ sedis amplectimur, quod scilicet tertio capitulo definitum. *His adjiciuntur ejusdem synodi capitula 4 et 5 velut ejusdem apostolicæ sedis propria.*

20. *Generatim vero omnia concilii Carthaginensis kalendis Maiis anni 418 habiti decreta ad Zosimum perlata, et ab eo in Tractoria fuisse approbata Prosper in Chronico memoriæ mandavit his verbis : Concilio apud Carthaginem habito ccciv episcoporum ad papam Zosimum synodalia decreta perlata; quibus probatis, per totum mundum hæresis Pelagiana damnata est. Quapropter ad eandem Tractoriam ut Carthaginensia decreta approbantem Augustinus lib. ii de Anima et ejus Origine, c. 12, n. 17, respicere nunquam immerito videatur, ubi scribit : Novellos hæreticos Pelagianos justissime conciliorum catholicorum atque sedis apostolicæ damnavit auctoritas, eo quod ausi fuerint non baptizatis parvulis dare quietis et salutis locum etiam præter regnum cœlorum. His enim verbis, quæ Augustinus sub anni 419 exitum scribebat, notari pene non ambigimus hoc decretum, quod Binus inter cætera Milevitani concilii edidit; licet paucis in codicibus inveniatur : Placuit, ut si quis dixerit, ideo dixisse Dominum : In domo Patris mei mansiones multæ sunt, etc., ut intelligatur quia in regno cœlorum erit aliquis locus medius, vel ullus alicubi locus, ubi beate vivant parvuli, qui sine baptismo ex hac vita migrarunt, sine quo in regnum cœlorum, quod est vita æterna, intrare non possunt, anathema sit. Nam cum Dominus dicat : Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non intrabit in regnum cœlorum (Joan. iii, 5), quis catholicus dubitet participem diaboli fore eum, qui cœlestes non meruerit esse Christi? Qui enim dextera caret,*

gustino lib. de Pecc. Orig., c. 1, scripserunt. Verum subinde idem Doctor c. 21 observat hoc eum fallaciter respondisse, *tamquam infantibus remissio peccatorum n. verborum sonitu diceretur, non rerum ageretur effectum.* Cui fallaciæ Carthaginensium concilium, Milevitani in nomine vulgatum, cujus decreta, nunc jam observavimus, Zosimus approbavit, in Cod. Quesn. cap. 13 sic occurrit : *Placuit ut quicumque parvulos recentes ab utero matrum baptizandos negat, aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil eos ex Adam trahere originalis peccati, quod lavacro regenerationis expietur; unde fit consequens ut in eis forma baptismatis, in remissionem peccatorum, non vere sed false intelligatur, anathema sit.* Eidem fallaciæ nunc quoque Zosimus omnem aditum claudit,

sinistram procul dubio incurret. Quod si ita est, multus est ordo, quem idem canon apud Quesnellum Cod. cap. 15 inter Carthaginenses obtinet. Apud illum enim tertius est; quamvis alius sit ab eo, quem ipse Zosimus Carthaginensis concilii tertium capitulum vocat.

FRAGMENTUM III.

21. Tertium ejusdem Tractoriæ fragmentum Prosper lib. contra Collat. c. 10, seu 5, n. 15, ac Cælestini epistola 21, c. 5, suppeditant. Istud relaturus Prosper ita præfatur: Erravit sacrosancta beati Petri sedes, quæ ad universum orbem papæ Zosimi ore sic loquitur. Eidem in epistola Cælestini præmittitur hæc alia præfatio: In quam nos sententiam dirigit beatæ recordationis papæ Zosimi regularis auctoritas, cum scribens ad totius orbis episcopos ait. Tum subjiciuntur Zosimi verba: Nos autem instinctu Dei (omnia enim bona ad auctorem suum referenda sunt unde nascuntur) ad fratrum et coepiscoporum nostrorum conscientias universa retulimus. Quæ sententia quantum Afris placuerit, eadem epistola ibid. testificatur.

22. Nec siluit Mar. Mercator qua ratione totum illud Zosimi scriptum in universa Ecclesia exceptum fuit. Beatæ, inquit edit. Baluz. pag. 158, memoriæ episcopi Zosimi epistola, quæ Tractoria dicitur, quæ Cælestius Pelagiusque damnati sunt, et Constantinopolim, et per totum orbem subscriptionibus sanctorum patrum est roborata. Quod eleganter Prosper in libro contra Collat., n. 57, expressit his verbis: Africanorum conciliorum decretis beatæ recordationis papa Zosimus sententiæ suæ robur annexuit, et ad impiorum detractionem gladio Petri dexteris omnium armavit. Verum, ut verbis utamur Marii Mercatoris eandem rationem prosequentis, ei Julianus cæterique complices ejus subscribere detrectantes, consentaneosque se nolentes iisdem Patribus facere, non solum imperialibus legibus, sed et sacerdotalibus statutis depositi atque exauctorati, ex omni Italia expulsi sunt. Quod licet maxime sub Zosimi successore Bonifacio contigerit, uti suadet illud Prosperi citato loco, Papa Bonifacius piissimorum Imperatorum catholica religione gaudebat, et contra inimicos gratiæ Dei non solum apostolicis, sed etiam regiis utebatur edictis: hoc tamen factum esse constat, ut Zosimi Tractoriæ tota in Ecclesia receptæ auctoritas vindicaretur. Sed et hæc de re, infra num. 30, paulo enucleatius tractandi erit locus.

IX.

23. Cum prædicta Zosimi epistola simul missæ sunt et aliæ speciales ad Afros litteræ, quibus Augustino aliisque in Mauritaniam Cæsariensem legatio propter alias quasdam Ecclesiæ necessitates injungebatur. Quæ de re Augustinus epist. alias 157, nunc 190, ad Optatum n. 1 hæc scribit: Litteræ, quas ad Mauritaniam Cæsariensem misisti, me apud Cæsaream præsentem venerunt, quo nos injuncta nobis a venerabili papa Zosimo apostolicæ sedis episcopo ecclesiastica necessitas traxerat. Quenam autem fuerit ecclesiastica

illa necessitas, nihilo magis idem Doctor in epistola 193, in qua eam rursus commemorat, aperit. Meminit et Possidius legationis hujus, atque collationis Augustinum inter et Emeritum Donatistam Cæsareæ in Mauritaniam anno 418 Septembris 20 die ex legationis hujus occasione habitæ: sed quæ illum necessitas huc traxerit, pariter tacet. Sic porro rem cap. 14 narrat: Omnipotentis Dei præstitit auxilium, ut postea in Cæsariensi Mauritanicæ civitate constitutus (sit) venerabilis memoriæ Augustinus, quo eum venire cum aliis coepiscopis sedis apostolicæ litteræ compulerant, ob terminandas videlicet alias Ecclesiæ necessitates. Hæc ergo occasione provenit, ut Emeritum ejusdem loci Donatistarum episcopum . . . videret. Atqui ante hæc cum Emerito gesta Augustinus in Retractionibus lib. II, c. 50, libros proxime collocat de Gratia Christi et de Peccato originali, de quibus hæc habet: Postea quam Pelagiana hæresis cum suis auctoribus ab episcopis ecclesiæ Romanæ, prius Innocentio, deinde Zosimo, cooperantibus conciliorum Africanorum litteris, convicta atque damnata est, scripsi duos libros adversus eos, unum de Gratia Christi, alterum de Peccato originali. Ex quo sequitur, ut litteræ illæ speciales, quibus Augustino ac sociis in Mauritaniam legatio demandata est, litteris quibus Pelagius atque Cælestius a Zosimo damnati sunt, non sint anteriores. Nec quomodo posteriores censi queant, ulla ratione apparet.

X.

24. Episcopi Africæ, qui post concilium Carthaginense kalendis Maii habitum, ipsius concilii decreto, terni ex singulis provinciis Carthagine permanserant, cum ibi accepissent proximas Zosimi epistolas, adjunctis sibi ut videtur episcopis quos festinato vocare potuerunt, gratulatorias ad eundem papam litteras rescripserunt, quarum fragmentum unum superest in epistola 21 Cælestini sic laudatum: Hunc autem (Zosimi in Tractoria) sermonem sincerissimæ veritatis luce radiantem tanto Afri episcopi honore venerati sunt, ut ita ad eundem virum scriberent: Illud vero quod in litteris tuis, quas ad universas provincias curasti esse mittendas, posuisti dicens: Nos tamen instinctu Dei (omnia enim bona ad auctorem suum referenda sunt unde nascuntur) ad fratrum et coepiscoporum nostrorum conscientiam universa retulimus, sic accepimus dictum, ut illos qui contra Dei adjutorium extollunt humani arbitrii libertatem, districto gladio veritatis, velut cursim transiens, amputares. Quid enim tam libero fecisti arbitrio, quam quod universa in nostræ humilitatis conscientiam retulisti? Et tamen instinctu Dei factum esse fideliter sapienterque vidisti, veraciter fidenterque dixisti. Ideo utique, quia præparatur voluntas a Domino (Prov. viii, sec. LXX), et ut boni aliquid agant, paternis inspirationibus suorum ipse tangit corda filiorum. Quotquot enim Spiritu Dei aguntur, hi filii sunt Dei (Rom. viii, 14), ut nec nostrum deesse sentiamus arbitrium, et in bonis quibusque voluntatis humanæ singulis motibus magis illius valere non dubitemus auxilium.

Idem fragmentum totidem verbis refert ac laudat Prosper lib. contra Collatorem, n. 15. Ipsa autem epistola, ex qua excerptum est, ante videtur scripta, quam Augustinus ac socii in Mauritianiam se conferrent adeoque ante exitum Augusti.

XI.

25. *Sub idem tempus Julianus Eclanensis episcopus duas ad Zosimum papam epistolas scripsit, quæ ab ipsomet Juliano apud Augustinum lib. Op. imperf. c. 18 memorantur his verbis : Ad Zosimum quondam illius urbis episcopum super his quæstionibus duas epistolas destinavi ; sed eo tempore quo adhuc libros exorsus non eram. Una vero ex illis a Mario Mercatore non semel notatur. Et is quidem lib. subnotat. cap. 6, edit. Baluz. pag. 15, Julianum sic alloquitur : Audi nunc quæ olim ipse pronuntiaveris in epistola videlicet tua, quam ad sedem apostolicam illo tempore ausus es mittere, quando conventus detrectasti cum universa Ecclesia Pelagium Cœlestiumque damnare. Unde evidenter docemur, epistolam illam tunc fuisse scriptam, cum Julianus conventus ut Zosimi Tractoriæ per orbem missæ subscribens, Pelagium Cœlestiumque damnaret, id præstare detrectavit. Neque igitur multo postquam Zosimus mox dictam Tractoriam edidit, scriptu est : sed paulo tardius huic papæ fuit reddita. Nam antequam in manus sanctæ illius Romanæ ecclesiæ veniret antistitis, te agente, inquit loco citato ad ipsummet Julianum Mercator, a nonnullis a te deceptis per totam pene Italiam circumlata, et tamquam magnum aliquid multorum auribus insinuata cognoscitur. Quocirca et Augustinus ait (Lib. 1 Op. imp., c. 18) : Hæc epistola non est ad Zosimum, sed ad eos seducendos qui Romæ possent tali suasionem seduci.*

26. *Et in ea quidem epistola nondum hæreticum palam prodebat sensum, sed sub catholicis verbis, uti solent qui perversam doctrinam prædicare vel fovere incipiunt, ita velabat, ut famosa sex capitula Cælestio objecta respuere ac damnare videretur. Ibi namque, Mario Mercatore teste, inter cætera aiebat (Ibid. paulo post).*

Qui est igitur assertor, quod neque per mortem Adæ omne genus hominum moriatur, neque per resurrectionem Christi omne genus hominum resurgat, contra Apostolum sentit dicentem : Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificabuntur (1 Cor. xv, 22). Jure igitur improbat, qui huic sententiæ contradicit, quæ ait : Per hominem mors, et per hominem resurrectio mortuorum (Ibid., 21). Item quod peccatum Adæ ipsum solum læsit, et non genus humanum. Et hæc sententia a nobis merito refellitur : non enim soli ipsi, sed generi humano obfuisse credendum est. Item, quod infantes in eo statu sint in quo Adam fuit ante prævaricationem, inter indisciplinatos reputo quæstiones. Non enim per omnia in eo statu sunt qui nascuntur hodie in quo Adam fuit ante peccatum, quamvis et istos opus Dei esse, sicut et ille, negari non possit. Item, Adam etiam mortalem factum, qui sive pecca-

ret, sive non peccaret, fuisset moriturus, nec hoc esse ratione subnixum. Credendum est enim immortalem quidem factum, sed qui si non peccasset, per gustum ligni vitæ, virtutem posset immortalitatis adipisci. Male igitur dictum est, sive peccaret, sive non peccaret, fuisse moriturum.

27. *Ex his nonnulla rursus repetens ac perstringens idem Mercator ibid. cap. 9, pag. 50 et 51 ait : In epistola tua, quæ, ut memoravimus, ad sanctæ memoriæ papam Zosimum missa est, displicet tibi, eumque condemnas, qui sentit Adam mortalem factum, qui sive peccaret, sive non peccaret, fuisset moriturus : et ais, nec hoc esse ratione subnixum. Credo enim esse, inquis, immortalem factum quidem, sed qui si non peccasset, per gustum ligni vitæ, posset virtutem immortalitatis adipisci. Adjungis etiam jure improbandum, qui prædicanti Apostolo contradicit dicenti : Sicut in Adam omnes moriuntur, ita omnes in Christo vivificabuntur. Sed quam fallaciter ista depromeret, idem scriptor his ad eum verbis statim indicat : Quæ cum simplex Christianus audit, nihil doli, nihil credens afferri fallaciæ, more quo ab Apostolis doceri solita est Ecclesia, optimum et eum arbitratus magistrum, intentusque ad reliqua ejusdem Apostoli, quæ in hæc causa prosequeris, audienda decernit. Quis enim, subdit paulo inferius, te in superiore sententia tua vel suspicari posset aliud sentire, quam illi omnes, qui, sanctæ memoriæ papa Zosimo præsidente, Dei sacerdotes Pelagium, Cœlestiumque, teque damnarunt, super his omnibus de Adam capitulis, quæ a te antea improbata sunt et condemnata? At eum aliud clausum pectore, aliud promptum in lingua tunc habuisse, ex alio opere, quod longe post Julianus elaboravit, Mercator ibidem demonstrat, utpote in quo ille doceat mortem in eos tantum pervenire (Mar. Merc. pag. 51), quos prævaricationem Adæ viderit æmulatos : quæ prævaricatio licet non sit facta naturalis, fuit tamen forma peccati ; atque ob hoc licet non aggravet nascentes, tamen accusat imitantes ; denique (Subnot. c. 6, pag. 12) in omnes homines non peccatum transisse, sed mortem, illatam utique severitate judicii, prævaricationis ultricem. Nec tacet ejus fallaciam, quæ cum infantes, qui nascuntur hodie, non in eo per omnia statu in quo fuit Adam ante peccatum, esse fatebatur (Ibid., pag. 17), id recondito sensu prædicabat, nec statum Adæ ante peccatum, sed exiguitatis et parvitalis in qua nascuntur infantes, intelligebat.*

28. *De altera Juliani epistola nihil novimus, nisi forte hæc ipsa sit fidei expositio, quam u Jacobo Sirmundo e veteri codice Veronensi erutam Joan. Garnierius in editione Mar. Mercatoris part. 1, pag. 319, in lucem emisit, quæque in appendice tom. X, nov. edit. Augustini pag. 110 recusa est. De titulo nihil in archetypo superest præter quasdam evanescentium litterarum figuras, quas ex eo explicare licet, quod ad calcem subjicitur in hunc modum : Explicit libellus fidei S. J. C., id est, ut in Augustini nova editione exponi-*

tur, sacerdotum Jesu Christi. Hæc enim interpretatio magis probatur, quam Garnerii, qui tribus illis litteris S. J. C. vocem Sicularum designari existimavit. Tituli autem oblitterati loco Garnerius laudatus hunc substituit: Libellus fidei a Juliano Eclanensi missus ad sedem apostolicam nomine xviii episcoporum detrectantium subscribere damnationi Pelagii atque Cœlestii. Nec apparet alia causa, cur hunc libellum nomine xviii episcoporum oblatum vir eruditus affirmarit, nisi quia Augustinum legerit lib. 1 ad Bonifacium n. 3 respondere se testantem duabus Pelagianorum epistolis, uni scilicet, quam dicitur Romam misisse Julianus . . . alteri autem, quam decem et octo velut episcopi participes ejus erroris non ad quoslibet, sed ad loci ipsius episcopum (Rufum) sua calliditate tentandum, et ad suas partes, si posset

fleri, traducendum, ausi sunt Thessalonicam scribere. Ex eo tamen, quod epistolam ad Rufum Thessalonicensem episcopum scripserint octodecim episcopi Pelagio addicti, non sequitur ut qui ad apostolicam sedem missus est libellus, a totidem episcopis fuerit conscriptus. Verum cum plurimum nomine missum esse constet, hinc octodecimne, an plures vel pauciores fuerint, compertum habere aut nihil aut parum interest.

29. Certiora sunt argumenta, quibus hunc libellum epistolæ formam præ se ferre idem vir eruditus probat: neque obscurum est libellum seu epistolam istam episcoporum esse ad apostolicæ sedis præulem scribentium, a quibus idem præsul et pater propter primas sedis dignitatem, et frater propter episcopatus consortium compellatur. Si etiam vel cum paucis epistolæ Juliani ad Zosimum fragmentis, quæ ex Mario Mercatore proxime descriptissimum, conferatur; ea sese offeret styli consensio, qua utrumque scriptum ex eodem fonte prodixisse non immerito censeatur. Certe ut in his fragmentis Apostolo is adversari scribitur, qui est assertor quod neque per mortem Adæ omne genus hominum moriatur, neque per resurrectionem omne genus hominum resurgat; ita in libello illo damnatur, quicumque asserit quod neque per Adam omne genus hominum moriatur, neque per Christum omne genus resurgat. Tum quod his statim subjicitur: Vel si qua sunt alia, quæ vel contra catholicam fidem veniant, vel ad indisciplinatas pertineant quæstiones, simili execratione damnamus, eundem sapit styli atque ista Juliani superius n. 26 relata: Quod infantes in eo statu sint, in quo fuit Adam ante prævaricationem, inter indisciplinatas puto quæstiones. Neque minus apertum est hoc eos scripserisse, cum ab eis exigeretur ut Pelagii ac Cœlestii damnationi subscriberent, idque detrectarent. Quocirca non sine industria in libello suo omnia exscribunt Scripturarum testimonia, quibus Zosimus epist. 3, ad Afros, n. 5, sententiam in absentes et inauditos minime dicendam esse probaverat. Tantum illud mirum, quod ea in re sese ab ipsomet Zosimo edoctos fuisse non jactitaverint. Verum id quod obtendebant, ne subscriberent, merum effugium fuit. Cum enim Pelagius atque Cœlestius sæpe fuissent auditi, etiam sive coram sive libellis in Palæstina, in Africa, in ipsa

urbe Roma datus fuisset sese defendendi atque purgandi locus; post multas tergiversationes, quibus in unum contendisse conyicti sunt, ut imponerent ac judicium eluderent, tandem eos a fide catholica alienos et damnatione dignos esse constitit. Tum solemnem autem iudicio subscribere dum Julianus ac socii eo obtentu nolabant, quod sibi in absentes, quos non audierant ipsi, sententiam dicere non liceret; quis eos optima æquitatis lege perperam abuti non judicet? In hoc quoque Juliani ac sociorum deprehenditur ingenium, quod expositioni fidei suæ in prædicto libello subjiciunt: Hæc, ut nobis secundum catholicam fidem visum est, vestræ sanctitati conscripta transmisimus; quæ si aliter putatis tenenda, rescribite: sin autem . . . certa sit sanctitas vestra nos ad audientiam plenariæ synodi provocare. Ibi enim loquela dignoscitur ipsorum, qui et apostolicæ sedis iudicium et orbis subscriptionem contemnentes, paulo post ad Rufum Thessalonicensem scripserunt: Simplicibus episcopis, sine congregatione synodi, in locis suis sedentibus, extorta subscriptio est. Quos refutans Augustinus inter alia dicit (Lib. iv, cont. Duas epist. Pelagian. c. 12, n. 54): Istorum superbia, quæ tantum se extollit adversus Deum . . . hanc etiam gloriam captare intelligitur, ut propter illos Orientis et Occidentis synodus congregetur. Nil itaque repugnat, quominus prædictus libellus e duabus epistolis, quas Julianus a se ad Zosimum missas esse memorat, una censeatur post Pelagii quidem atque Cœlestii damnationem, sed antequam Julianus cum sociis e sedibus suis pelleretur, adeoque anno 448 conscripta.

XII.

30. An Julianus a Zosimo nominatim damnatus sit quaeritur. Joan. Garnerius quominus illum ab hac papa nominatim damnatum sentiat, libello fidei, epistolaque ad Rufum Thessalonicensem aliisque pene infinitis sive Juliani, sive Augustini operum locis prohiberi se scribit. Inficiari tamen nequit Julianum cum sociis Tractoriæ Zosimi subscribere nolentem ab episcopatu fuisse dejectum; cum perspicua sint ea de re Mar. Mercatoris verba (Pag. 138 ed. Baluz.): Cui (Tractoriæ) Julianus et reliqui complices subscribere detrectantes . . . non solum imperilibus legibus, sed et sacerdotalibus statutis depositi atque exautorati, et omni Italia deturbati sunt. Ista autem, sacerdotalia statuta, quibus Julianus ac socii depositi sunt, in concilio cui Romanus pontifex præerat, sancita esse aperte docet idem Mar. Mercator præfat. in tractatu Nestorii (Edit. Baluz. pag. 33), ubi Julianum ex episcopo Eclanensi cum participibus suis olim ab APOSTOLICA SENTENTIA EXAUTORATUM atque depositum memorat. Ibi quidem legit Garnerius (Pag. 58) ab eclesiastica sententia: sed Baluzius, ab apostolica sententia ex archetypi fide restituit. Quocirca cum idem scriptor Julianum sic alloquatur (Edit. Baluz. p. 419, Garner. p. 73): Quis enim te in superiore sententia vel suspicari posset aliud sentire, quam illi omnes, qui sanctæ memoriæ papæ Zosimo præsidendo, Dei sacerdotes Pelagium, Cœlestium, etque damna-

runt, eum apostolicæ sedis præsidem, cujus sententia Julianum depositum dixit, non alium a Zosimo intelligere se satis significat. Quod tamen non eo sensu dictum, ut iisdem synodalibus statutis Pelagius, Cælestius ac Julianus fuerint damnati; sed ut idem Zosimus, qui Pelagium Cælestiumque damnarat, ac missu Tractoria damnari a cæteris præceperat, postmodum Julianum Tractoriæ huic ne subscriberet recusantem, ab episcopatu dejecit.

31. Quapropter et Augustinus (Lib. 1, cont. Julian., c. 12, n. 13), Mario Mercatori concinens, Zosimum Juliani damnatorem nuncupat. Ipsi quippe Zosimum prævaricationis accusant respondens: Innocentii successorem crimine prævaricationis accusas: quia doctrinæ apostolicæ et sui decessoris sententiæ noluit refragari. Sed de hoc interim taceo; ne animum tuum, quem sanare potius cupio, laudibus tui damnatoris exulcerem. Sane pia illa Augustini affectio, qua Juliani animum demulcere ac sanare cupiens, eum exulcerare motuebat, ut ab invidioso damnatoris tal rocadulo se abstineret, exigebat, nisi iudicii alicujus reipso protati veritas illud ab eo extorsisset. Ex iis autem, qui cum Juliano tunc condemnati sunt, nonnullos, Perfidium scilicet, Florum, Marcellinum atque Oronium Cælestini papæ epistola 20 indicat. Hi porro primum Romana in synodo, Zosimo præsidente, sicutis synodalibus de episcopatu dimoti, postmodum Bonifacio Zosimi successore agente, legibus imperialibus ex omni Italia deturbati sunt. Quæ duo Marius Mercator non satis distinguit.

XIII.

32. Zosimus anno 418 Octobris 3 die ad legatos, quos Ravennæ habebat, scribens, quorundam rebellium clericorum suorum injurias adversus se memorat litteras, necnon sua ipsius scripta quibus olim litteris illis responderat (Zos. epist. 14). Sed quia illi, rebellio-

ne non absistentes, ad Comitatum præter canones perrexerant; idem papa, decreto edito, eos a communionem sua submovit, atque hanc sententiam a se subscriptam una cum scriptis, quibus contumeliosas illorum epistolas olim refutarat, Ravennam ad prædictos legatos misit. Hæc autem clericorum rebellium epistolæ, Zosimi apologetica scripta, ejusdemque adversus illos prolata sententia interierunt.

XIV.

33. Neque ambigendum, quin aliquam Zosimus scripserit epistolam de Maximi Valentini episcopi causa, cujus cognitionem provinciali synodo a successoribus suis delegatam esse Bonifacius ipsius successor meminit (Bonifac. 1, ep. 3, n. 1).

XV.

34. Ab Afris, uti vidimus, duo veluti Nicænis decretis præstituta Zosimus quæsierat: nimirum ut Romam liceret episcopis provocare, et ut clericorum causæ apud suarum provinciarum episcopos finirentur. Tunc illi, etiamsi nova et inaudita sibi viderentur, quæ Nicæni synodi nomine proferebantur decreta (Bonifac. 1, ep. 1, n. 4), litteris tamen ad eundem Zosimum datis rescripserunt, sese ea servare sine ulla ejus injuria paulisper sinere usque ad inquisitionem statutorum Nicæni concilii, hoc est, decretis missis, donec Nicænorum explorata sit veritas, sese mortem gerere. An litteræ illæ Zosimo adhuc superstite redditæ sint, necne, compartum non habemus. At illud certum, tempus ipsi defuisse quo causam istam finiret.

XVI.

35. Demum hæc Zosimo decreta Pontificalis liber attribuit: Ut diacones lavas tectas de pallis linostimis haberent, ut per parochias licentia esset benedicendi cereum paschalem, ut nullis clericis poculum in publico propinaretur, nisi tantum in cellis fidelium, maxime clericorum.

DECRETA EX EPISTOLIS S. ZOSIMI EXCERPTA.

(Ex Coll. Concil. Mansi tom. IV.)

Apostolicæ sedis auctoritas contra sanctorum statuta D
aliquid concedere non valet.

(Ex Gratiano.)

Contra statuta Patrum concedere aliquid, vel mutare, nec hujus quidem sedis potest auctoritas. Apud nos enim in convulsis radicibus vivit antiquitas, cui decreta Patrum sanxere reverentiam.

EX EPISTOLA AD HESYCHIUM EPISCOPUM.

(Mansi tom. IV.)

I.

Si non fuerit doctus Scripturas non fiat episcopus.

II.

Qui ordinaverit non doctum episcopum deponatur.

III.

Si de infantia tonsus fuerit xx annorum, promoveatur.

IV.

Lector exorcista intra v annos, acolytus et subdiaconus iii sint, diaconus v annos.

V.

Ordo clericus: lector, exorcista, acolytus, subdiaconus, presbyter, episcopus.

VI.

Bigamus vel pœnitens in clero non recipiatur.